

Vzdělávací moduly k tématu SSE pro OVP

**Modul 4: „Škálování ekonomiky: místní
rozvoj, ekonomické toky a vytváření sítí“**

Tento materiál tvoří součást čtyřmodulového vzdělávacího programu na podporu sociální solidární ekonomiky (SSE) v systému odborného vzdělávání a přípravy (OVP). Jedná se o užitečný nástroj pro školitele a mentory v systému OVP, jakož i průvodce pro poradce pro kariérní příležitosti a tvůrce politik.

Podpora Evropské komise poskytnutá vydání této publikace nepředstavuje stanovisko Komise vůči jejímu obsahu. Obsah dokumentu odráží výhradně názory autorů a Komise není za zde uvedené informace zodpovědná.

Partneři projektu

Modul 4: „Škálování ekonomiky: místní rozvoj, ekonomické toky a vytváření sítí“

K čemu slouží tento vzdělávací modul?

Tento materiál tvoří součást souboru vzdělávacích modulů zaměřených na podporu sociální solidární ekonomiky (SSE) v systému odborného vzdělávání a přípravy (OVP). Naší vizí je komplexní systém přípravy a profesního rozvoje mladých lidí, který do jejich myšlenkových a postojoyých rámců začleňuje alternativní socioekonomické modely.

Představuje jak nástroj, tak i vzdělávací materiál užitečný pro školitele a mentory v systému OVP, kteří v něm mohou najít informace, materiály, zdroje, příklady a případové studie vedoucí k lepšímu porozumění tématům spojeným s SSE. Slouží jako výchozí bod k tvorbě vlastních materiálů a inovativnímu a komplexnímu začlenění SSE do jejich výuky a odborné přípravy. Dále může sloužit jako průvodce pro poradce pro kariérní příležitosti a tvůrce politik, kteří podporují a mentorují mladé lidi na jejich cestě profesního rozvoje tím, že jim otevírají dveře do světa SSE: alternativního rozvoje a paradigmatu spolupráce, zaměstnatelnosti a udržitelnosti ve „skutečném podnikání“.

Co je sociální solidární ekonomika (SSE)?

SSE je alternativní socioekonomický model, který vychází z inkluzivních hodnot a postupů, jež jsou v „období transformace“ velmi potřebné. Lidé uplatňující SSE vytvářejí alternativy ve všech hospodářských odvětvích v rámci současných ekonomických modelů i mimo ně tím, že se zaměřují na udržitelnost, sociální potřeby, reciprocitu a solidaritu.

V tomto kontextu je SSE ekonomikou zaměřující se na jinou formu rozvoje, než je tomu u tradiční ekonomiky zaměřené na tvorbu zisku. Zahrnuje organizace, jejichž účel směřuje spíše k naplňování sociálních a environmentálních hodnot, než k úsilí o finanční zisk a růst. Jedná se o způsob uspokojování lidských potřeb prostřednictvím hospodářských činností, jako je výroba a nabídka služeb, které posilují hodnoty sociální spravedlnosti, ekologické udržitelnosti, spolupráce, vzájemnosti, společenství a demokracie.

Jak mohou moduly pomoci lektorujícím a účastníkům*icím OVP?

SSE může tedy přispět k rozvoji těchto schopností u lidí zapojených do systému OVP. Přesněji řečeno zprostředkovává široké znalosti v oblasti sociálních a ekonomických dynamik, udržitelného projektování, demokratického řízení, sociálních, environmentálních a ekonomických dopadů podnikatelské činnosti, průřezových znalostí atd. Dále zprostředkovává dovednosti, jako jsou komunikační a vztahové dovednosti, aktivní naslouchání, řízení změn, sociální plánování, týmová práce, kapacity pro síťování, utváření partnerství založeného na spolupráci, a také kreativní metody, jako například vzájemné a kooperativní metody, inkluzivnost a demokratické postupy, vzájemný vztah mezi lektorujícími a účastníky*icemi apod.

Jak tyto moduly používat?

Tento modul, jakož i další tři moduly, můžete využít buď pro samostatný seminář, nebo jako součást rozsáhlejší odborné přípravy v oblastech, jako jsou ekonomie, management, místní a regionální rozvoj, environmentální management a další. *Nejedná se o úplný či podrobný soubor vzdělávacích materiálů, ale spíše o komplexní nástroj, jehož cílem je podnítit představivost, kreativitu a pedagogické dovednosti lektorujících, aby na základě toho mohli*y vytvářet své vlastní vzdělávací materiály.* Cílem kurzu je poskytnout pedagogům a pedagožkám podklady potřebné pro navržení, naplánování, realizaci a hodnocení vzdělávacích aktivit pro účastnice a účastníky, a to zejména pro mladé lidi s důrazem na

NEETs (osoby, které nejsou zaměstnané ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy), jež se chtějí vzdělávat v tématu SSE, nebo jej začlenit do přípravy v jiných oblastech. Moduly je možné upravit tak, aby překročily „hranice systému OVP“ a mohly být použity na jiných úrovních vzdělávání.

Název	Škálování ekonomiky: místní rozvoj, ekonomické toky a vytváření sítí
Čas	30 hodin
Úvod – Účel „Jak modul pomáhá lektorujícím OVP?“	<p>Tento modul tvoří balíček vzdělávacích osnov na téma Úvod do SSE, které ukazují cestu při tvorbě vzdělávacích kurzů týkajících se klíčových témat v oblasti SSE.</p> <p>Lektorující OVP jej tedy využijí při plánování odborné přípravy s cílem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informovat o propojení sítí SSE s místním rozvojem. • Rozšířit vnímání škálování SSE prostřednictvím síťovacích činností. • Definovat typy a hodnotu jednotlivých sítí. • Vyjádřit společenskou hodnotu a dopad SSE podniků prostřednictvím koncepce udržitelnosti. • Stanovit cíle a nastavit způsob tvorby sítě SSE. • Pochopit hodnotu komunitních sítí pro spolupráci. • Určit, jaké informace by měly být zahrnuty, aby zúčastněné strany mohly těžit ze sociálních, ekonomických a environmentálních dopadů. • Zpochybňovat běžnou koncepci hospodářského růstu prostřednictvím procesu udržitelnosti místního rozvoje.
Znalostní cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Chápat sociální solidární ekonomiku jako socioekonomické hnutí. • Porozumět souvisejícím konceptům, jako jsou družstevnictví, občiny (commons), města přechodu (transition towns), spravedlivý obchod (fair trade), agroekologie atd. • Uvědomit si koncept místního rozvoje, související prvky a postupy. • Rozpoznat vazby mezi místním rozvojem, SSE a souvisejícími koncepty. • Získat informace o socioekonomických sítích pro komunitní spolupráci. • Rozlišovat odvětví, řetězce a organizace od sítí SSE. • Uvědomit si organizaci místních ekosystémů solidární ekonomiky. • Rozlišovat rozměry sítí: ekonomické, sociální, politické.

	<ul style="list-style-type: none"> • Poznat lokální, regionální, národní a evropské sítě. • Rozpoznat kritéria začlenění do sítí pro spolupráci. • Pochopit význam občanské mobilizace a občanské společnosti. • Identifikovat různé typy sítí (více či méně centralizované). • Uvědomit si různé strategie vytváření lokálních sítí (provozních, strategických, advokačních). • Identifikovat klíčová spojení pro vytvoření sítě. • Uvědomit si přínosy a bariéry tohoto procesu.
Získané dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Naučit se plánovat vytvoření sítě pro místní rozvoj v konkrétní oblasti. • Seznámit se s mapováním ekonomických a sociálních toků v regionu. • Spravovat plán vytváření sítí na lokální, regionální a národní úrovni. • Aplikovat a vyhodnotit plán místního rozvoje prostřednictvím vytváření sítí. • Rozpoznat různé typy sítí a jednotlivé sítě v rámci SSE. • Navrhnout síť pro mnohostrannou spolupráci v konkrétní oblasti. • Používat metody a nástroje participativního dialogu. • Experimentovat s různými nástroji pro mobilizaci občanů. • Používat participativní metody a nástroje. • Naučit se, jak mobilizovat zúčastněné strany k budování sítě. • Uplatňovat metody pro zapojení a participaci v rámci sítě. • Řídit spolupráci sítí pro místní rozvoj. • Experimentovat s různými druhy participace v rámci sítě.
Postojová změna	<ul style="list-style-type: none"> • Zamýšlet se nad rozdíly mezi růstem v podobě škálování (zvětšování) vs. přenosu (vzájemné inspirace). • Zamýšlet se nad materiální a sociální silou spolupráce různých zúčastněných stran. • Podporovat vytváření různých druhů sítí pro rozvoj určité oblasti. • Uvědomit si hodnotu společné tvorby politik pro komunitu a životní prostředí. • Pochopit význam spolupráce v otázkách sociální soudržnosti komunity.

Získané kompetence	<ul style="list-style-type: none"> ● Vytvářet různé modely sítí SSE. ● Řídit základní funkční prvky sítě SSE. ● Navrhnout síť pro mnohostrannou spolupráci v konkrétní oblasti. ● Úspěšně zmapovat ekonomické a sociální toky na určitém území. ● Organizovat participativní postupy mobilizace občanů. ● Plánovat a vytvářet ekosystémy založené na sociální solidární ekonomice. ● Vytvořit plán udržitelného místního rozvoje určitého území. ● Řídit spolupráci různých aktérů v rámci sítě. ● Naučit se techniky pro posilování sociálního kapitálu.
Hlavní obsah	<ol style="list-style-type: none"> 1. Úvod do sociální solidární ekonomiky: budování ekosystému <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Organizace sociální solidární ekonomiky: typy a jejich rysy 1.2. Synergie mezi organizacemi SSE a jejich spolupráce 1.3. Odvětví činností v rámci SSE 1.4. Různé typy a formy organizací SSE (družstva, sociální podniky atd.) 1.5. Související koncepty: družstevnictví, sebe-organizace, občiny (commons), spravedlivý obchod (fair trade), hnutí za otevřené softwary (open source) 2. Síť sociální solidární ekonomiky <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Definice a zkušenosti sítě SSE 2.2. Typy sítí (lokální, národní, mezinárodní) 2.3. Role a funkce sítí SSE (advokační činnost, vzdělávání, zviditelnění) 2.4. Ekonomický rozměr iniciativ založených na solidaritě 2.5. Kritéria zapojení do sítí SSE 3. Budování sítě SSE na určitém území <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Diagnostika ekonomických, sociálních a kulturních toků na lokální úrovni 3.2. Analýza místních potřeb a zúčastněných stran 3.3. Plánování a vytváření ekosystémů založených na sociální solidární ekonomice 3.4. Ekonomické řetězce: výroba, spotřeba a distribuce v SSE 3.5. Nástroje a metody: jak vybudovat síť SSE 4. Udržitelný místní rozvoj a SSE <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Rozvoj vedený „shora“, „zevnitř“ a „zvenčí“

	<p>4.2. Hlavní principy plánu místního rozvoje</p> <p>4.3. Budování a rozvoj místního sociálního kapitálu</p> <p>4.4. Plán rozvoje zaměřený na komunitu</p> <p>4.5. Budování plánu udržitelného místního rozvoje krok za krokem</p>
<p>Metody, techniky a tipy pro lektorující</p>	<p>Pro aktivní zapojení účastníků a účastnic a pro zlepšení procesu jejich učení je vhodnější využívat participativní a méně frontální metody. Důležitou součástí jsou také ukázky praktické a živé stránky SSE prostřednictvím příkladů osvědčených postupů, pozvaných hostů nebo návštěv podniků v terénu.</p> <p>Zapojení účastníků a účastnic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapojení účastníků*ic využitím jejich zkušeností s SSE. • Sdílení zkušeností s SSE a družstvy mezi účastníky a účastnicemi navzájem. • Shromažďování zkušeností pomocí post-it lepíků, které můžete seskupovat podle oblastí a/nebo typů SSE iniciativ a společně diskutovat. <p>Skupinová práce a projekty:</p> <p>Rozdělení účastníků a účastnic do skupin, které budou pracovat na vlastním projektu založeném na hodnotách SSE – každá skupina si vybere jeden nápad na projekt na základě svých vizí, snů, zkušeností, nebo příkladu SSE iniciativy.</p> <p>Zaměření na metody aktivního učení:</p> <p>Metody aktivního učení předpokládají aktivní zapojení jak účastníků a účastnic, tak i lektorujících. Zde je několik příkladů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • týmová práce / cvičení, • skupinové diskuse / brainstorming / řešení problémů, • analýza praktických příkladů / příběhů / případových studií, • prezentace hostů / návštěv, • návštěvy podniků. <p>Metody aktivního učení jsou zásadní pro podporu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skutečné interakce a účasti skupiny, • efektivního propojení teorie s praxí a konceptů s příklady z reálného života, • porozumění obsahu účastníky*icemi, • motivaci účastníků*ic.

**Příklady,
případové
studie, cvičení**

Cvičení 1: Simulační hra „A máme síť!“¹

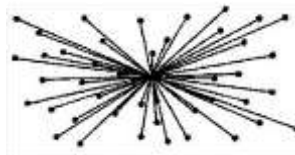
Rozdělte studující do skupin (maximálně 10 studujících a 1 vyučující). Na základě předchozích znalostí a získaných informací studující vytvoří (simulují) funkční síť SSE, v rámci které bude možné díky solidaritě a spolupráci nacházet společné odpovědi či řešení osobních potřeb. (Čas na aktivitu: 1 h 30 min)

- V závislosti na analyzovaných odvětvích a za pomoci Mapy řešení organizace Ripess přiřaďte studujícím vždy dvě různé role (lidí nebo společností, které samozřejmě již sdílí hodnoty a principy SSE). Například: rodina, producent masa, výrobce medu, farma, družstvo zajišťující pracovní uplatnění pro znevýhodněné osoby, výrobce oleje, továrna na ekologické čisticí prostředky, obchod s fair trade zbožím, recyklační družstvo [je důležité přiřadit více rolí „rodiny“ a „farmy“ nebo jiných výrobců, aby si studující mohli vyzkoušet spolupráci mezi výrobcí a spotřebiteli]. (Čas na aktivitu: 10 min)
- Každý*á studující podrobně sepíše veškeré „potřeby své postavy“. Například: Rodina 1: otec učitel, matka nezaměstnaná hudebnice, 1 dospívající dcera, 1 malý syn; jejich potřeby: strava, práce, ekologické čisticí prostředky, sportovní aktivity dětí atd. Producent masa: zvýšit počet doručovaných objednávek, biopotrava pro zvířata, ekologické čisticí prostředky pro obchod atd. (Čas na aktivitu: 15 min)
- Začněme od potřeb: studující přečte potřeby své postavy a položí svou kartu na velký papír nachystaný na stole. Pokud má jiný*á studující postavu, která může uspokojit některou z deklarovaných potřeb, položí svou kartu také na stůl. Pokračujte, dokud všichni nevysloví své potřeby, a skupina již nebude schopna je uspokojit. (Čas na aktivitu: 45 min) (Důležité: Lektorující nebo vyučující bude muset studující navádět k hledání společných řešení a řešení založených na spolupráci. Může například jít o skupiny spotřebitelů nebo dodavatelů.)
- Nakonec nakreslete na plakát všechna spojení mezi postavami: a máme síť!

Poznámka: tato hra má pouze dvě důležitá pravidla:

- ✓ je důležité hledat společná řešení potřeb a řešení založená na spolupráci (ekonomické úspory, menší znečištění, tvorba pracovních míst, ...),
- ✓ všechny postavy musí být zapojeny do sítě (sítě SSE jsou inkluzivní).

Cvičení 2: Skupinová aktivita o výhodách a nevýhodách různých typů sítí

¹ Tuto rollovou hru vytvořila organizace Solidarius Italia. Hra byla testována v různých vzdělávacích kontextech.

Případová studie: Síť Fruits of Solidarity (Plody solidarity)

<https://fruitsofsolidarity.gr/en/home-en/>

Síť Fruits of Solidarity vznikla v kontextu mezinárodní podpory projevované řeckým sebe-organizovaným solidárním strukturám v období, kdy se země nacházela v hluboké krizi (2015. Inspiruje se hodnotami a principy „Solidarity Economy Based Circuits“ (Ekosystémy solidární ekonomiky), E. Mance 2011).

Fruits of Solidarity je síť řeckých výrobních družstev a iniciativ aktivních občanů z dalších evropských zemí. Alternativní, spravedlivý vývozní proces finančně podporuje (transparentním a vzájemně přijímaným způsobem):

- nový typ zemědělských družstev a sociálních podniků v Řecku,
- příznivce a odběratele produktů kampaně, kteří získávají kvalitní produkty za dostupnější ceny, bez zapojení prostředníků soustředících se na zisk,
- kolektivy, které kampaně organizují nebo jsou do nich zapojeny v zahraničí, nebo které působí jako distribuční místa,
- sebe-organizované iniciativy v Řecku,
- trvalou infrastrukturu podporující sociální a solidární ekonomiku a družstva v Aténách.

Jedním z hlavních cílů této sítě je zajistit finanční udržitelnost skupin sdílejících společnou vizi společnosti a ekonomiky, a základním prvkem je finanční podpora iniciativ a aktérů, kteří usilují o sociální změnu prostřednictvím kolektivních akcí, napříč hospodářským cyklem.

Zdroje (články, videa, prezentace)

Sítě SSE

- Skupiny zahrnující více zúčastněných stran, jako například komunitou podporované zemědělství <https://communitysupportedagriculture.org.uk/>
- Energetická družstva <https://www.rescoop.eu/>
- Projekty společného bydlení <https://www.cohousingprojects.com/en/what-is-cohousing/>
- Místní systémy výměnného obchodu a sociální peněžní systémy <https://wiki.p2pfoundation.net/LETS>

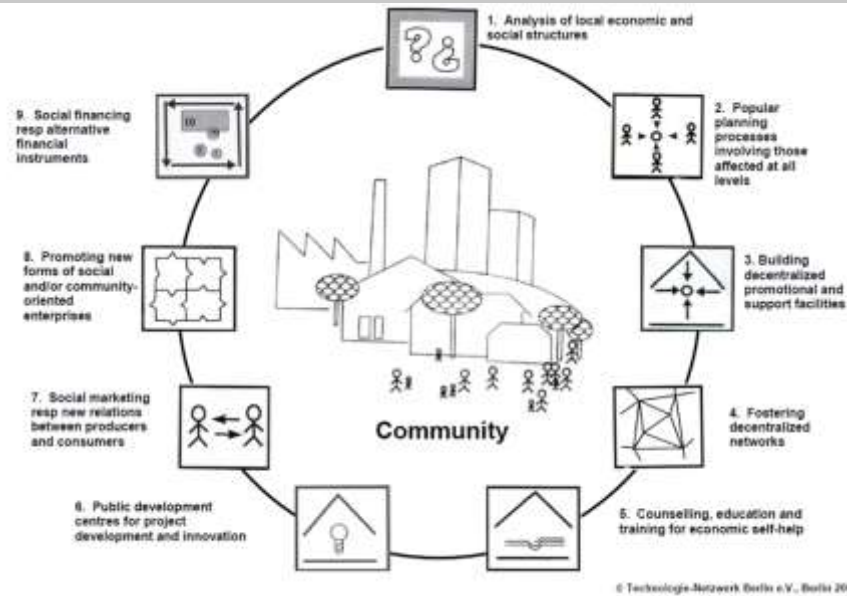
- Regionální sítě SSE (APES, CRESER, REAS EUSKADI, RES TRENTINO, XARXA)
- Národní sítě SSE (REAS, MES, RedPES, RES ITALIA, FORUM SOLIDARISCHE OEKONOMIE)
- Průřezové sítě (ENSIE <http://www.ensie.org/>, URGENCI <https://urgenci.net/>, INAISE <http://inaise.org/en/>)
- Akademické instituty (RIUESS <https://riuess.org/>, EMES <https://emes.net/>)
- Sítě obcí a regionů (RTES, XMES, REVES)
- Kontinentální sítě (RIPESS-LAC, RAESS, ASEC, RIPESS EU, RIPESS NA, RIPESS OCEANIA)

Nástroje

- **Mapa SSE řešení:** Tento online interaktivní nástroj ukazuje, která řešení SSE implementuje. Mapa řešení představuje případové studie, videa, konference, vzdělávací kurzy, diplomové práce a organismy z celého světa: http://www.socioeco.org/solutions_en.html
- **Vzdělávací manuál o iniciativách v oblasti sociální solidární ekonomiky (ISSE):** Aktivita se zaměřuje na mladé lidi, kteří mají zájem o SSE nebo jsou do něj zapojeni: <https://issecommunityworks.eu/2016/12/10/training-manual-available-now/> a <http://sseds4youth.org/>
- **SOCIOECO:** Internetové stránky se zdroji o sociální a solidární ekonomice. Socioeco je internetová stránka s dokumenty a dalšími zdroji, jejímž cílem je usnadnit občanům, vědeckým pracovníkům, novinářům a místním zastupitelům přístup k informacím o SSE: <http://www.socioeco.org>

Články

- Role sociálního podnikání v místním ekonomickém rozvoji, Dr. Karl Birkhölzer, Interdisciplinární výzkumná skupina pro místní ekonomiku, Technologie-Netzwerk Berlin: <https://www.technet-berlin.de/#start>

- **Solidární ekonomika**, Euclides Mance, prosinec 2011: http://solidarius.com.br/mance/biblioteca/solidarity_economy.pdf. Tento dokument se zaměřuje na metodické procesy budování solidární ekonomiky, založené na vytváření sítí pro spolupráci a okruhů solidární ekonomiky.
- **Sítě obcí** pro sociální a solidární ekonomiku: <http://ajuntament.barcelona.cat/tempscures/en/noticia/the-network-of-municipalities-for-the-social-and-solidarity-economy-is-formalised>. Článek o vytváření aliance obcí s cílem podporovat, posilovat a upevňovat sociální a solidární ekonomiku.

Videa

- Provádění cílů udržitelného rozvoje: Jaká je role sociální a solidární ekonomiky? Mezinárodní konference: <https://unsse.org/2019/07/04/sdgs-sse-conference/>
- Mezinárodní charta fair trade: https://www.youtube.com/watch?v=9G8W3llc-MU&list=PLbRhgcEbamjkXpjXB4EprTTzyrAjdV5_1
- Katalánsko bylo historicky úrodnou půdou pro družstevní hnutí a nyní je jednou z vůdčích světových oblastí, pokud jde o solidární ekonomiku, která je v úzkém kontaktu s různými sociálními hnutími. Dokument vyzdvihuje řadu takových iniciativ působících v Barceloně v oblasti zdravotnictví, bydlení, inkubátorů, barů, financí a kultury, jakož i XES (Katalánskou síť pro solidární ekonomiku), která tyto iniciativy propojuje: <https://www.youtube.com/watch?v=PjTccAF7qZw&t=639s>

Slovník pojmů

- **Sociální solidární ekonomika** představuje způsob uspokojování lidských potřeb prostřednictvím hospodářských činností (jako je směna, výroba, spotřeba a poskytování služeb), které posilují hodnoty sociální spravedlnosti, ekologické dostatečnosti, spolupráce, vzájemnosti, společenství a demokracie. Solidární ekonomika není sektorem ekonomiky, ale nositelem změny a transformace celého ekonomického systému. (...) SSE usiluje o systémovou transformaci, která přesahuje rámec povrchní změny, v níž zůstávají základní opresivní struktury a klíčové problémy nedotčeny (Sít' RIPESS, 2013).
- **Hodnoty:** Sociální solidární ekonomika je etický a hodnotový přístup k ekonomickému rozvoji, který upřednostňuje blaho lidí a planety před zisky a slepým růstem. Hodnoty zahrnují například: humanismus, demokracii, solidaritu, inkluzivnost, subsidiaritu, rozmanitost, kreativitu, udržitelný rozvoj, rovnost a spravedlnost pro všechny.
- **Sociální ekonomika** je běžně chápána jako součást „třetího sektoru“ ekonomiky, který doplňuje „první sektor“ (soukromý a orientovaný na zisk) a „druhý sektor“ (veřejný a plánovaný). Třetí sektor zahrnuje družstva, vzájemné společnosti (tzv. mutuálky), sdružení a nadace. Tyto subjekty jsou organizovány kolektivně a orientují se na sociální síle, které upřednostňují před zisky či výnosy akcionářů.
- **Sociální podnik:** Sociální podnik je subjekt v rámci sociální ekonomiky, jehož hlavním cílem není vytvářet zisk pro jeho vlastníky nebo akcionáře, ale pozitivní sociální dopady. Podnikatelským a inovativním způsobem poskytuje na trhu zboží a služby a svůj zisk používá především k plnění sociálních cílů. Vyznačuje se otevřenou a odpovědnou správou, do níž jsou zejména zapojeni zaměstnanci, spotřebitelé a zúčastněné subjekty dotčené jeho obchodní činností. Jejich hlavním cílem je sociální, společenský nebo environmentální dopad na záležitosti veřejného zájmu.
- **Družstvo:** Družstvo je autonomním společenstvím osob dobrovolně spojených za účelem uspokojení svých společných hospodářských, sociálních a kulturních potřeb a cílů pomocí podniku ve společném vlastnictví a s demokratickým řízením. Družstva působí ve všech hospodářských odvětvích a můžeme rozlišit tři hlavní typy:
  - zaměstnanecká nebo výrobní družstva (včetně zemědělských družstev),
  - spotřební družstva,
  - družstevní záložny.
- **Sítě SSE:** Sítě SSE jsou soubory vzájemně propojených ekonomických, sociálních a politických iniciativ, které zahrnují mnoho různých aktérů nebo skupin aktérů (tzv. uzly), které mají různé role a nesou s sebou rozmanité zdroje a potřeby. Organizační nebo právní forma subjektů není považována za tak důležitou jako jsou perspektivy a hodnoty, které tyto subjekty sledují, a dále přijetí „přístupů založených na principu od lokálního měřítka ke

globálnímu, které podporují svobodu, vzájemnost, solidaritu a rovnostářský přístup“ (cit. RIPESS EU). Tyto sítě mohou být vytvářeny na různých úrovních: mohou být lokální, národní nebo mezinárodní (např. RIPESS), stejně jako odvětvové (např. v oblasti potravin nebo energie) nebo meziodvětvové (např. Síť KPZ – URGENCI).

- **Řetězce SSE:** Dodavatelské a distribuční řetězce zahrnují všechny kroky nezbytné k získávání zdrojů, výrobě, transformaci, distribuci a nakládání se zbytky zboží či služeb. V SSE se přiklánějí k oběhovému hospodářství, které co nejvíce snižuje spotřebu energie a tvorbu odpadu. Mohou zahrnovat také financování, výzkum a vývoj, dopravu a logistiku, propagační a komunikační činnosti potřebné během celého výrobního a dodavatelského procesu. V souladu s hodnotami a principy SSE se solidární reorganizace těchto řetězců opírá o vztahy založené na důvěře a vzájemné záruky mezi jednotlivými zúčastněnými stranami (výrobci, řemeslníky, poskytovateli služeb, spotřebiteli atd.) a posiluje sdílené přínosy, jako je sociálního začleňování, přerozdělování bohatství, rovnost, transparentnost, demokratické zapojení, zdravé životní prostředí a mnoho dalších pozitivních dopadů pro všechny zapojené komunity.
- **Vzájemná spolupráce SSE iniciativ:** Vzájemná spolupráce mezi SSE iniciativami představuje poslání zaměřené na posilování existujících společností a organizací, vytváření nových organizací a koncipování nových projektů. Může mít různé podoby: provádění společné obchodní činnosti, vytváření družstev druhého stupně a skupin družstev, prostřednictvím sociálně-politických, odvětvových a územních neziskových organizací atd. Veřejné orgány musí pak na druhé straně prosazovat odpovědné zadávání veřejných zakázek, aby společnosti, které s nimi pracují jako poskytovatelé a dodavatelé, vynikaly z hlediska své sociální a environmentální odpovědnosti.
- **Místní rozvoj:** Jedná se o proces rozvoje území realizovaný aktéry, kteří se na území nacházejí nebo jejichž činnost v rámci území na něj má dopad, zahrnující formulování strategií, rozhodování a provádění aktivit, které umožňují občanskou participaci a fungování občanské společnosti.
- **Udržitelnost:** V rámci SSE a sociální odpovědnosti podniků se uplatňují tři rozměry udržitelnosti: ekonomický, sociální a environmentální, a tzv. trojí prospěch (triple bottom line). V SSE nemůže být cíl ekonomické udržitelnosti oddělen od cílů sociální a environmentální udržitelnosti. Cílem SSE je podpora lidí a ekonomika představuje způsob, jakým lze zlepšit kvalitu jejich života.
- **Trojí prospěch** (triple bottom line, TBL) je rámec založený na třech částech: sociální, environmentální (či ekologické) a finanční. Mnoho organizací přijalo rámec trojího prospěchu pro hodnocení své výkonnosti v širší perspektivě tvorby větší obchodní hodnoty. 3P: v rámci SSE měníme pořadí priorit trojího prospěchu ze „zisk-příroda-lidé“ na „lidé-příroda-užitek“